Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Catena aurea super quattuor evangelistas

Thomas <von Aquin, Heiliger>

[Esslingen], 1475?

[Prologus]

urn:nbn:de:bsz:31-310733

Visual Library

SAnctiſſimo ac re-
uerendiſſimo patri
dño Vrbão diuina
prouidencia pape
q̄rto · frat thomas
de aquino ordinis
fratrum p̄dicatoꝝ
cum deuota reuerē
da pedum oſcula beatoꝝ · Fons ſapiencie vnigeni
tum dei verbum p̄ſidens in excelſis per qḋ pater ſa
pienter · fecerat ⁊ ſuauiter diſpoſuerat vniuerſa in
fine tempꝰ carnem ſumere voluit / vt ſub tegumēto
nature corporee · ſplendorem eius humanus intuitꝰ
poſſet īſpicere qḋ ī celſitudine maieſtatis diuine at
tingē nō valebat · Diffuderat ſiquidem radios ſuos
ſapie videlicet ſue indicia · ſup oia opa que creauit
quoddam vero ampliori priuilegio ymaginem ꝓ̄am
hoīm aīab ī́pſſerat quā tū diligencius expſſerat in
cordib ipſū amādum ſm ſui muneris largitatem ·
Sed quid ē hoīs aīa in tam īmenſa creatura / vt di
uine ſapiencie veſtigia poſſit comp̄hendere ad p̄fe
dum ? Nimīmo ⁊ ſapie lux infuſa hoīb p peccati te
nebras ⁊ occupacionū temporalium caligines fuerat
obumbrata ⁊ intātū ē quorūdam corda inſipiens ob
ſcuratum / ut dei glām in ydola vana ꝯuerterent ⁊
que nō ꝯueniūt facerent in ſenſum reprobū inciden
tes · Diuina vero ſapiencia que ad ſui fruicionē ho
minē fecerat · cum ſui exptem eſſe nō ſinēs / totaz ſe
in hūmanā naturā ꝯtulit eam mō ſibi aſſumendo mi
rabili vt errantem hoīem ad ſe totaliter reuocaret ·
Huiꝰ gº ſapie claritatem nube mortalitatis velatā
primꝰ aplōꝝ princeps fide conſpicere meruit ⁊ eā
conſtanter abſqꝫ errore ⁊ plenarie confiteri dicens ·
Tu es xp̄s filius dei viui · O beata confeſſio quā nō
caro ⁊ ſanguis ſꝫ pater celeſtis reuelat · Hec ī ẽris
fundat eccliam · aditum p̄bet in celum · peccata me
retur ſoluere · ⁊ p̄tra eam porte nō p̄ualent inferoꝝ ·
Huiꝰ ergo fidei ac confeſſionis heres legitime ſan
ctiſſime pater pio ſtudio mēs vr̄a inuigilat vt tāte
ſapie luce ⁊ fidelium corda ꝑfundat ⁊ hereticoꝝ con
futet inſanias que p portas īferoꝝ merito deſignāt
Nam ſi ſm p̄lonis ſentenciā beata cēſetur reſpub
lica cuius rectores opam ſapie dare contigerit illi ſi
quidem ſapie quā ībecillitas intellectus humani erro
ribus p̄lrimꝭ ꝯmaculat / quantomagis ſub vr̄o regi
mine beatus cēſeri poteſt populus xp̄ianꝰ / vbi tāta
diligencia excellentiſſime illi ſapie curaz impēditis
quā dei ſapia carnalib mēbris īduta · ⁊ verb docuit
⁊ opibus demonſtrauit · Ex huiꝰ ſiquidē diligencie
ſtudio veſtre ſanctitati cōplacuit mihi ꝯmittere ma
thei euāgelium exponendū · Qḋ iuxta p̄priā facul
tatem executus ſollicite ex diuerſis doctoꝝ libris
p̄dicti euangelij̄ expoſitionem ꝯtinuam compilaui ·
Pauca quidem certoꝝ auctoꝝ verbis / vt plurimum
ex gloſis adiciens / que ut ab eorum dictis poſſent di
ſcerni / ſub gloſe titulo p̄notaui · Sed ⁊ in ſanctorum
doctoꝝ dictis hoc adhibui ſtudium / vt ſingulorꝫ aus
ctorum noīa · necnō ī quibus habeant libris aſſūpta
teſtimonia deſcribant · Hoc excepto qꝫ libros expo
ſitionum ſupra loca que exponebantur nō oportebat
ſpēaliter deſignari puta ſicubi nomē inueniat Jero
nimi de libro mentione nō facta / dat intelligi qꝫ hoc
dicat ſup matheū / ⁊ in aliis rō ſimilis obſeruet niſi
hīs qͥ de ꝯmētario criſoſtimi ſup mathū ſumūt · op
tuit aſcribi in titulo ſup matheum · ut p hoc ab hīs
que ſumūtur de ipiꝰ omeliario diſtinguāt · In aſſu
mēdis aūt ſandoꝝ teſtimonīs p̄lrimꝭ oportuit aliqua
reſcindi de medio ad p̄lixitatem vitandam · necnon
ad manifeſtiorē ſenſum · uel ſcdm ꝯgruendam expo
ſitionis lr̄e ordinē ꝯmutari · Interdum etiā ſenſum
poſui / verba dimiſi · precipue in omeliario criſoſtimi
ꝓpter hoc qḋ eſt tranſlatio viciosa · Fuit aūt mea in
tentio in hoc ope non ſolum ſenſum ꝓſequi littera
lem · ſed ⁊ miſticum ponere · interdū etiam errores
deſtruere · necnon ⁊ ꝯfirmare catholicam veritatē
Qḋ quidem neceſſarium fuiſſe videt · qa ī euāgelio
p̄cipue forma fidei catholice traditur ⁊ totius vite
regula xp̄iane · Prolixum ergo preſens opus nō vi
deatur alicui fieri eīm nō potuit vt hec omnia ſine
diminutione ꝓſequerer / ⁊ tot ſandoꝝ ſnīas explica
rem oīmoda breuitate ſeruata · Suſcipiat itaqꝫ vr̄a
ſanctitas preſens opus vr̄o diſcuciendū corrigēdūqꝫ
iudicio · vr̄e ſollicitudinis ⁊ obediencie mee fructuz
vt dum a vobis emanauit preceptum ⁊ nob reſer
uatur finale iudicium / ut ad locū vnde exeunt flu
mina reuertantur ·

Glo ·

EVangelij̄ preñūcia
tor aptus yſaias p
pheta euāgelice do
ctrine ſublimitatez
nomē ⁊ materiam bre
uiter comp̄hendens / euā
gelicum doctorem ex p
ſona domi alloqt̄ dicēs ·
Sup montem excelſuz
aſcende tu qui euāgelizas ſyon exalta in fortitudine
vocem tuam qui euangelizas ierlm · Exalta noli
timere dic ciuitatibus iude · ecce deꝰ veſter · ecce do
minus deus in fortitudine veniet · ⁊ brachium eius
dn̄abitur · ecce merces eius cum eo · Vt aūt ab ipo
euāgelij̄ noīe ſumamꝰ exordiū Aug · ꝯ fauſtū · Euā
gelij̄ nomē latine interp̄tat bonus nūcius vel bona
ānūciatio qꝫ quidez cum aliqḋ bonū ānūciatur · ſemꝑ
dici poteſt · ꝓprie tamē hoc vocabulum obtinuit ān
nūciatio ſaluatoris · Narratores quippe originis fa
ctorum dictoꝝ paſſionū dn̄i ihesu xp̄i ꝓprie dicti ſūt
euāgeliſte · Criſ · ī omel · Quid · n · hīs bonis nūcia
tis fiat equale · Deus ī terra · homo in celo · amicicia
dei ad nr̄am facta naturā ꝓlixum ſolutum ꝓliū · dya
bolus confuſus · mors ſoluta · padiſus aptus ⁊ hec
oīa ſupra dignitatē nr̄am ⁊ cū facilitate nobis data
ſunt nō qa laborauimus / ſedqꝛ dilecti ſumus a deo
Aug · ī liº · de vā relig · Cum eīm oīb modis mede
atur animis deus / pro tempum oportunitatib que
mira ſapiencia eius ordināt · nullꝰ modo beneficēcꝰ
conſuluit generi humano · qꝫ cum vnicus filius con
ſubſtancialis patri ⁊ coeternus totū hoīem ſuſcipe

G. S. HOFBIBLIOTHEK KARLSRUHE

dignat⁹ ē ⁊ verbū caro factū ē ⁊ habitabit in nobis
ita ē n̄ demonstrauit q̄ȝ excelsum locū inter creatu
ras habeat hūana natura in hoc q̄ȝ deus in vō hoīe
apparuit. ¶ Aug. in ser. de nati. Demū factus ē de⁹
homo. vt hō fieret deus. Hoc igit̄ bonū euāgelisan
dum p̄nūciat ꝓpheta dicēs Ecce de⁹ vr̄. ¶ Leo papa
in ep̄la ad flauianū. Exinanitio aūt illa qua se inuisi
bilis visibilem prebuit ⁊ creator ac dn̄s oīm rerum
vnus voluit esse mortalium inclinatio fuit misera
tionis. non defectio potestatis. ¶ Glo. Ne ergo deus
sic adesse credat̄. vt fieret aliqua diminutio potesta
tis. subiūgit ꝓpheta. ecce dn̄s in fortitudine veniet.
¶ Aug. de con. x̄pianā. nō p̄ locoꝝ spacia veniēdo
sȝ in carne mortali mortalib⁹ apparēdo. ¶ Leo papa
in sermo. de passiōe. De ineffabili aūt dei potentia fa
ctū ē vt dū de⁹ ver⁹ ē in carne passibili. ꝯferat̄ hoī
gl̄a p̄ contumeliā. incorruptio p̄ suppliciū. vita per
mortē. ¶ Aug. de bap. puuloꝝ. Fuso. n. sanguie sine
culpa. oīm culpaꝝ cirographa deleta sunt q̄b⁹ hoīes
a dyabolo antea tenebāt̄. ¶ Glo. Quia ergo p̄ vir
tutem x̄pi patientis hoīes a peccato liberati. serui
facti sunt dei. Ideo dicit̄. Et brachium ei⁹ dn̄abit̄. ¶ Leo
Papa in ser. de passiōe. Affuit aūt nobis in x̄po sin
gulare p̄sidiū ut ī natura passibili mortis ꝯditio nō
maneret. quā in passibilit̄ essentia recepisset. Et p̄ id
q̄d non poterat mori posset id q̄d mortuū erat susci
tari. ¶ Glo. Et sic p̄ x̄pm nobis imortal̄ gl̄e adit⁹
apit̄. Vn̄ seq̄t̄. ecce merces ei⁹ cū eo. de q̄ s. ipse dicit.
Merces ur̄a copiosa ē in celis. ¶ Aug. ꝯ faustū. etenim
añi uie p̄missio regnūq̄ȝ celoꝝ ad nouū p̄tinet testa
mentū. tpaliū vō p̄missiões testamento veteri ꝯtinēt̄.
¶ Glo. Sic g⁹ quattuor nob̄ de x̄po euāgelica doc
trina tradit. diuinitatē assumentē. hūanitatē assump
tam. mortē p̄ quā a seruitute eripimur. resurrectiōē
p̄ quā nob̄ adit⁹ glorie uite apit. ⁊ ꝓpē h̄ ī ezechiele
sub figura quattuor aīaliū demonstrant̄. ¶ Greg. s. ez
ech. ipse. n. vnigenit⁹ dei fili⁹ veracit̄ fact⁹ ē hō ipse ī
sacrificio nr̄e redemptiōis dignat⁹ ē mori vt vitul⁹
ipse p̄ virtutē sue fortitudis surrexit ut leo. ipse etiā
ascēdēs ad celos ē eleuat⁹ vt aq̄la. ¶ Glo. In q̄a scē
tiōe manifeste ostēdit suā diuinitatē. matheus g⁹ in hoīe ī
telligit̄ q̄a circa hūanitatē x̄pi principalit̄ imorat̄.
Marc⁹ in leone. q̄ȝ agit de resurrectiōe. lucas in vi
tulo. q̄a agit de sacerdotio. Iohis ī aq̄la scribēs sacra
diuinitatis. ¶ Amb. sup lucā. ⁊ bn̄ accidit ut qm̄ euan
gelij libꝝ s̄m matm̄ dicim⁹ eē moralē. Optimo hui⁹
p̄ etmitteret̄. mores eīn ꝓprie dicunt̄ hūani. figura
aūt leonis ascribit̄ marco quia a potētie cepit exp̄ssi
one diuine cū dixit Initiū euāgelij ihu x̄pi filij dei. Io
hanni aūt figura aq̄le eo q̄ȝ diuine miracula resurrecti
onis exp̄ssit. ¶ Greg. s. ezech. Hec aūt ipsa vniuscu
iusq̄ȝ libri euāgelica exordia testant̄. nā q̄a ab hu
mana ḡnatiōe cepit. iure p̄ hoīeȝ matheus. q̄a p̄ clamo
rē ī deserto. recte p̄ leonē Marc⁹. q̄a a sacrificio exors⁹
ē bene p̄ vitulum Lucas. q̄a vō a diuinitate vbi cepit
digne p̄ aquilā significat̄ Iohes. ¶ Aug. de con. euā.
Vel matheus qui regiā x̄pi p̄sonā maxie ꝯmēdauit.
p̄ leonē significat̄. lucas aūt p̄ uitulū ꝓpter victimā
sacerdotis. Marcus aūt qui neq̄ȝ stirpē regiā neq̄ȝ

sacerdotalē narrare voluit ⁊ tn̄ ī humanis versat⁹
ostēdit̄ homis figura signatur hec aūt tria aīalia. leo.
hō. uitulus in terra gradiunt̄. vn̄ isti tres ī hijs ma
xime occupati sūt que x̄ps in carne opat⁹ ē. At vō
Iohes velut aquila volat. ⁊ lucē incōmutabilis ṽi
tatis acutissīs cordis ocul̄ intuet̄. ex q̄ dat̄ intelligi
tres euāgelistas circa actiuā vitā fuisse ṽsatos. Io
hannē vō circa ꝯtēplatiuā. ¶ Remi. Doctores autē
grecoꝝ p̄ hominē intelligūt matm̄ q̄a genealogiā
dn̄i s̄m carnē descripsit. p̄ leonē vō iohem. q̄a sic leo
suo rugitu cunctis bestijs timorē incutit. sic ⁊ iohes
cūctis heretici timorē icussit. p̄ uitulū intellexerūt lu
cā; q̄a uitulus sacerdotal̄ ē hostia ⁊ ipe semp̄ circa
templū ⁊ sacerdotiū ṽsat⁹ ē. ⁊ p̄ aquilā marcū itel
lexerūt. quia aquila in scripturis diuinis solet signifi
care spm̄sanctū. q̄ locut⁹ fuit p̄ ora ꝓphaꝝ. ⁊ ipe a p̄
phetico testimonio exorsus ē. ¶ Ier. Circa numeꝝ
vō euāgelistaꝝ sciēdū ē plures fuisse qui euāgelia
scripserūt. sic̄ ⁊ lucas euāgelista testat̄ dicēs. qm̄q̄dē
multi conati sunt ordinare ⁊c̄. Et sicut p̄seuerantia
vsq̄ȝ ad p̄ns tēp⁹ monimēta declarāt. q̄ a diuersis au
torib⁹ edita diuersaꝝ heresū fuere pricipia. ut ē iu
xta egiptios ⁊ thomā ⁊ mathiā ⁊ bartholomeū
xij. q̄ȝ aploꝝ ⁊ basilidis atq̄ȝ apell̄ ⁊ reliq̄ꝝ q̄s enu
merare lōgissimū ē. eccl̄a aūt q̄ supra petrā dn̄i uoce
fundata ē. quattuor flumia p̄adisi instar eructuans
quattuor ānulos ⁊ āgulos h̄ȝ p̄ q̄s arca testamēti ⁊
custos legis dn̄i lignis mobilib⁹ vehit̄. ¶ Aug. d̄ ꝯcō.
euā. Vel qm̄. iiij. sūt ptes orb̄ terre. p̄ c⁹ vniuersitatē
x̄pi eccl̄ia dilatat̄. Alius autem fuit eis ordo cogno
scendi atq̄ȝ predicādi. ali⁹ aūt scribendi. Ad cognoscē
dum q̄ppe ad predicandum primi fuerunt qui se
cuti sunt dominum in carne presentem docentem au
dierunt. facientēq̄ȝ viderūt atq̄ȝ ex ei⁹ orē ad euāge
lisandum sunt missi. sȝ ī scribendo euāgelio q̄d diui
tus ordinatum esse credendum est ex numero eoꝝ
quos ante passionem domin⁹ elegit primū ultimūq̄ȝ
locum duo tenuerūt primū Matheus vltimū Iohā
nes vt reliqui duo q̄ ex illo numero n̄ erāt. Sed tn̄
x̄pm in illis loquentem secuti erāt tanq̄ȝ filij ample
ctendi. ac p̄ hoc ī loco medio constituti vtroq̄ȝ ab eis
latere munirentur. ¶ Remigius. Matheus quidem
scripsit in iudea sub tempe Caij Caligule Impera
toris. Marcus in Italia rome sub tempe Neronis
vel claudij s̄m Rabanū. Lucas vero in Achaie bo
etieq̄ȝ partibus rogatus a Theophilo ⁊ Johannes
Ephesi in Asia minori sub tempe Nerue principis
¶ Beda s. mar. Sed cū cū sint q̄ttuor euangeliste
non tam quattuor euāgelia q̄ȝ vnum quattuor libro
rum veritate consonum ediderunt. Sicut eīn duo
versus eandem prorsus habentes materiam pro di
uersitate metri ⁊ verborum duo sunt ⁊ tamen non
nisi vnam continent sententiam. sic euangelistarum
libri cum sint quattuor. vnum continent euāgelium
quia vnā doctrinā faciunt de fide catholica. ¶ Cris.
in omelia. Sufficiebat aūt vt vn⁹ euāgelista omnia
diceret. Sed cū quattuor ab vno ore oīa loquant̄ non
s̄m eadē tempa. neq̄ȝ ī eisdem locis ꝯuenientes ⁊ ad
inuicē colloquētes maxima fit demōstratio veritatis

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Et hoc ipſum q̄ in aliquibus modicis diſſonare vi
dentur maximū ſignum veritatis ē. Si em̄ p omnia
conſonarēt: crederent inimici q̄ ex placito quodam
humano conuenientes ſcripſerint que ſcripſerunt. in
principalib9 quidem que ꝑtinēt ad īformationē vite
⁊ p̄dicationē fidei: nequaq̄ꝫ diſſonāt nec in ꝑuo. Si
aūt ī miraculis hic quideꝫ h. ille vero illa dixit: hoc
te non ꝯturbet. Si em̄ vn9 omnia dixiſſet: ſupflu9
eſſet numerus reliquoꝝ. Si oīs diuerſa nequaq̄ꝫ
ꝯſonarēt demonſtratio appareret. Si aūt aliqͦ de
tempib9 vel modis differēter annūciāt: hoc nihil im
pedit eoꝝ que dicta ſunt veritatem. vt infra oſten
detur. ¶ Aug. de conſen. euā. Quāuis autē ſinguli
eorum ſuū quendam narrandi ordinē tenuiſſe videāt
nō tamē vnuſquiſq̄ꝫ eoꝝ velud alterius p̄cedentis
ignarus voluiſſe ſcribē r̄pitur vel ignorata preter
miſiſſe q̄ ſcripſiſſe alius inuenit. Sed ſicut vnicuiq̄ꝫ
inſpiratum ē. nō ſupfluā cooꝑationē ſui laboris ad
iunxit. ¶ Glo. Sublimitas aūt euāgelice doctrine
cōſiſtit quidē p̄mo ī eius excellētiſſima auctoritate
¶ Aug. de ꝯſen. euan. Inter oīs em̄ diuinas aucto
ritates que ſanctis lr̄is ꝯtinenē: euāgeliuꝫ merito ex
cellit. cuius primi p̄dicatores apl̄i fuerunt. q̄ dn̄m
ip̄m ⁊ ſaluatorē nr̄m ihm xp̄m etiam p̄ſentem ī car
ne viderunt. Quoꝝ quidam hoc ē matheus ⁊ iohes
etiā ſcripta de illo que ſcribenda viſa ſunt. libris ſin
gulis ediderunt. Ac ne putarēt q̄ attinet ad ꝑcipien
dum ⁊ predicandū euangeliū intereſſe aliquid veꝝ
illi annūcient qui eundem dn̄m hic ī carne apparētē
ſecuti ſunt an alij qui ex illis comperta fideliter cre
diderūt. diuina puidentia ꝓcuratum ē p ſp̄m ſanctū
vt quibuſdā etiā ex illis qui p̄mos apl̄os ſequebānt
nō ſolum annūciandi. veꝝ etiam ſcribendi euāgeliū
tribuerēt auctoritas ¶ Glo. Et ſic pꝫ q̄ ſublimitas
euangelice auctoritatis a xp̄o dependet. Et hoc deſi
gnatur in verbis ꝓphete p̄miſſis cum dr̄. Sup mō
tem excelſum aſcende tu. Mons em̄ excelſus. xp̄us
eſt. De quo idem yſaias dicit erit ī nouiſſimis diebꝰ
prepatus mons do mus dn̄i ī vertice montiū. ⁊. ſup
oīs ſanctos qui a monte xp̄o mōtes dicunē quia de
plenitudine eius oīs accepimus. Recte aūt ad ma
theum dr̄. Supra montem excelſū aſcende tu. Quia
ſicut predictum ē. ipſe in ꝓpria ꝑſona facta xp̄i vidit
⁊ eius doctrinam audiuit. ¶ Aug9. de ꝯcor. euan.
Illud aūt diſcutiendū ē qꝺ ſoleꝫ nō nullos moueret
cur ipſe dn̄s nihil ſcripſerat. vt alijs de illo ſcribenti
bus neceſſe ſit credere. Sed nequaq̄ꝫ dicendum ē
q̄ ipſe nō ſcripſit. q̄nquidem mēbra eiuſdem opata
ſunt qꝺ dictante capite cognouerunt. quicq̄d enim
de ſuis factis ⁊ dictis nos legere voluit. hoc ſcriben
dum illis tanq̄ꝫ ſuis manib9 imperauit. ¶ Glo. Se
cundo etiam habet euangelica doctrina ſublimitatem
virtutis. vnde apl̄s dicit q̄ euāgelium virtus dei ē
in ſalutem omni credenti. Et hoc oſtendit ꝓpheta in
p̄miſſis verbis cum dicit Exalta ī fortitudine vocē
tuam. In quo etiam ⁊ modū euāgelice doctrine deſi
gnat. cum dicit ī exaltatione vocis p quam doctrine
claritas datur intelligi. ¶ Aug. ad voluſianū. Mo
dus em̄ ipſe quo ſancta ſcriptura ꝯtexitur omnibus
acceſſibilis. pauciſſimis penetrabilis. ea que aꝑta cō

tinet quaſi amic9 familiaris ſine fuco ad cor loquit̄
indoctoꝝ atq̄ꝫ doctoꝝ. Ea vero que in miſterijs occul
tat. nec ipā eloquio ſupbo erigit quo non audeat ac
cedere mens tardiuſcula ⁊ inerudita. q. paup ad
diuitem. ſed inuitat omnes humili ſermone quos nō
ſolū māifeſta paſcat. ſed etiā ſecreta exerceat. ve
ritate. hoc in promptu qꝺ ī reconditis habens Sed
ne apta faſtidirent. eadem rurſum opta deſiderant
deſiderata qͦdāmodo renouant renouata ſuauiter ī
timant. His ſalubriter ⁊ praua corrigunt ⁊ pua
nutriuntur ⁊ magna oblectantur ingenia. ¶ Glo.
Sed q̄a vox exaltata longius audit̄ poteſt ī exalta
tione vocis euangelice doctrine publicatio d̄ſignari
quia nō ad vnam tātuꝫ gentem ſed ad vniuerſas na
tiones p̄dicanda mandat̄. Predicate inquit dn̄s euā
gelium omni creature ¶ Grego. ī omel. Poteſt em̄
omnis creature noīe oīs natio gentium deſignari.
¶ Gloſa Tercio aūt habet euangelica doctrina alti
tudinem libertatis. ¶ Aug. In veteri em̄ teſtamento
ꝓpter temporalium bonoꝝ ꝓmiſſionem maloꝝq̄ꝫ cōmi
nationem. ſeruos parit temporalis ierl̄m. In nouo aūt
vbi fides impetrat caritatē qua lex poſſit impleri
nō magnis timore pene q̄ꝫ dilectione iuſticie liberos
parit eterna ierl̄m. ¶ Glo. Unde ⁊ hanc ſublimita
tem doctrine euangelice ꝓpheta deſignat dicens Ex
alta noli timere. Reſtat autem videre quib9 ⁊ qua
de cauſa hoc euāgelium ſit conſcriptum. ¶ Iero.
Matheus em̄ euangelium in iudea hebreo ſermone
edidit ob eoꝝ vel maxime cām qui in ierl̄m credide
rant ex iudeis Cum em̄ primo p̄dicaſſet euāgelium
in iudea uolens tranſire ad gentes. p̄mus euāgeliū
ꝯſcripſit hebraice. qꝺ fratrib9 a q̄b9 ibat ad memoriā
dereliquit. Sicut em̄ neceſſe fuit ad confirmationeꝫ
fidei euāgelium predicari. ſic ⁊ ꝯ hereticos ſcribi.
¶ Criſ. ſr̄ma. Corp9 aūt ſue narratōis ordinauit
matheus hoc modo. Primū natiuitatem. Deinde ba
ptiſmū. tercio temptationem. In quarto doctrinam
In quinto miracula. In ſexto paſſionē In ſeptimo
reſurrectionem ⁊ aſcenſionē ipſius Nō ſolum hyſto
riam de xp̄o exponere volens. Per hoc veꝝ euan
gelice vite ſtatum docere qm̄ nihil ē q̄ ex parentibus
naſcimur. niſi iteꝝ p aquam ⁊ ſpiritum renati fueri
mus ex deo. Poſt baptiſmū aūt neceſſe eſt contra
dyabolum ſtare. Poſt hoc. q. oī ſupata temptatione
factus ydoneus ad docendum. Siquidem ſacerdos ē
doceat ⁊ doctrinam ſuam bone vite quaſi miraculis
factis cōmendet. Si laicus ē opibus doceat fidem. de
inde neceſſe eſt exire nos de hoc ſtadio mūdi ⁊ tunc
reſtat vt temptationū victoriā reſurrectionis mer
ces ſequatur ⁊ gloria. ¶ Glo. Patet igitur ex pre
miſſis euāgelice doctrine materia. ſcriptoꝝ euāgelij
numerus figure differencia ⁊ ordo euangelice do
ctrine ſublimitas ⁊ quibus hoc euangelium ſit con
ſcriptum ⁊ ordo proceſſus ipſius.